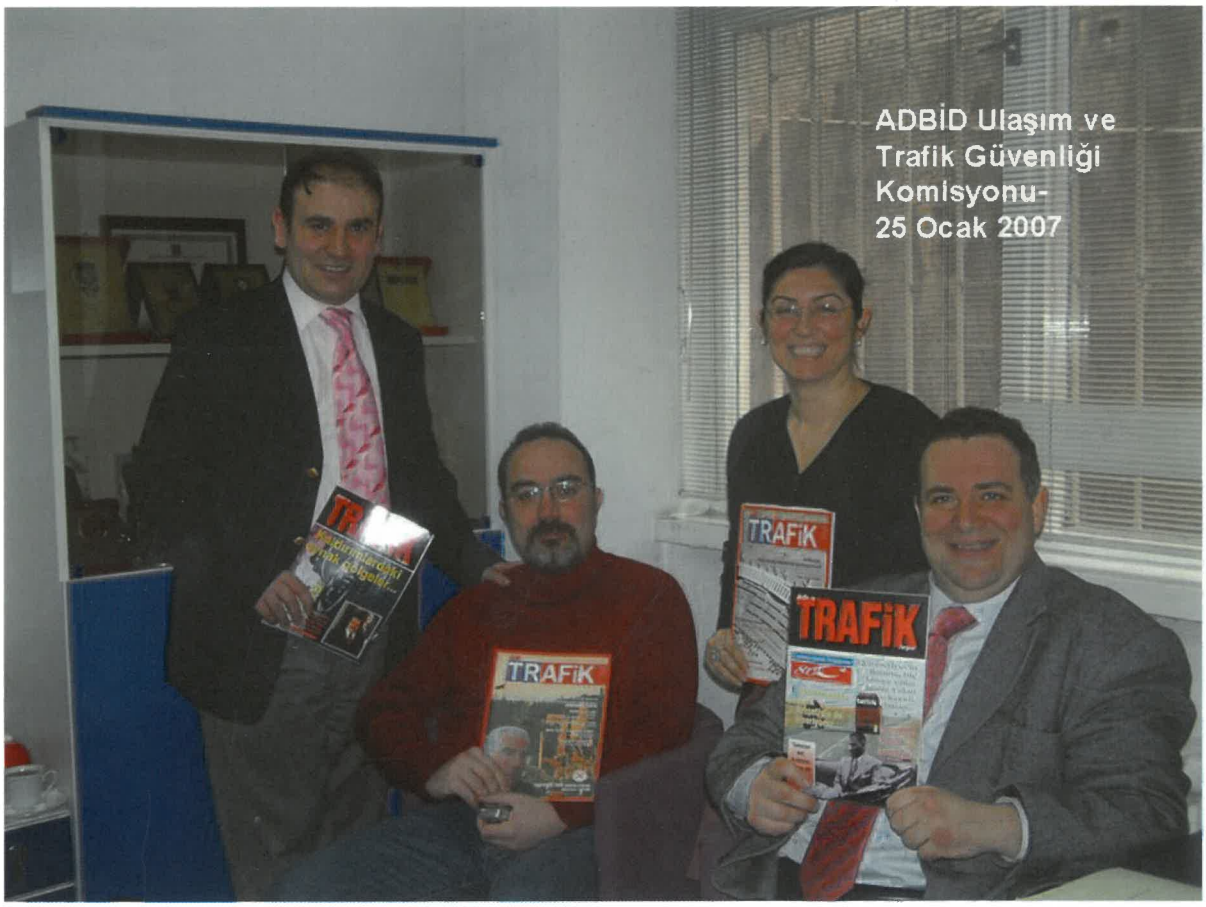
ULAŞIM VE TRAFİK GÜVENLİĞİ DERGİSİ

TURKISH JOURNAL OF SAFETY TRANSPORATTION AND TRAFFIC

Nisan 2012 - April 2012

ISSN 1307-4288

Adli Bilimciler Derneği

Trafik Kazalar ve İlk Yardım

Dr.Ülkümen RODOPLU* - Doç. Dr. Gürkan ERSOY**

*Avrupa Acil Tıp Birliği, Konsey Üyesi, Herkes İçin Acil Sağlık Derneği, Genel Başkanı (www.hiasd.org)
ulkumenrodoplu@yahoo.com

**Dokuz Eylül Hastanesi Acil Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, Herkes İçin Acil Sağlık Derneği, Genel Sekreteri
gurkan.ersoy@deu.edu.tr

Değerli okurlarımız, bu yazımızda ilkyardımı konuşacağız. İlkyardım nedir, hangi şartlarda uygulanır, kimler uygulayabilir, uygularken nelere dikkat etmemiz gerekir şeklinde bazı ana başlıkları gözden geçirecek ve konuyu özetleyerek bitireceğiz.

İlkyardım ne demektir:
İlkyardım kaza, yaralanma durumunda, kişinin yaralanmasının ağırlaşmasını, kalıcı sakatlıklar oluşmasını veya muhtemel bir ölümü engellemek amacıyla, olay yerindeki imkânlardan yararlanılarak yapılan, tıbbi olmayan tedavidir. Bu tedavinin (ilkyardım uygulamasının) mutlaka bir sağlık kuruluşunda tamamlanması şarttır.

İlkyardım neden önemlidir?
Çünkü oluşabilecek sakatlıkları engeller ve belki daha da önemlisi hayat kurtarır.

Hangi durumlarda, kimler için ilk yardıma ihtiyaç duyarız?
İlkyardıma hepimiz doğduğumuz andan itibaren her an her zaman her yerde ihtiyaç duyabiliriz. Hatta araştırmalar ilkyardım bilgilerimizi %80 bir yakınımız için kullandığımızı göstermiştir. Yaralanma, kanama, kedi köpek ısırıkları, boğaza yabancı cisim kaçması (et, kancali iğne, nohut vs), boğulmalar, zehirlenmeler, afetler, depremler, trafik kazaları gibi günlük hayatta hepimizin karşı karşıya kalabildiği anlarda, yani bir anda kendimizi cok çaresiz hisettiğimiz anlarda ihtiyaç duyulabilir.

İlkyardımı hiç bilmiyenlerin yardıma kalkışmasının doğurabileceği sorunlar nelerdir?
Lütfen bilmiyorsak uygulamayalım. Öncelikle zarar vermeyelim. Sadece 112 no'lu telefonu arayarak profesyonellerin ve acil yardım ambulansının olay yerine gelmesini sağlasak büyük hizmettir. **Çünkü ambulanslar çağrılmadan gelmez ve onlara kaza veya bir yaralının olduğu malum olmaz.**

İlkyardım Uygulamalarında Sık yapılan Hatalar:

-Arabası ile trafik kazası geçiren ve içeride yaralı duran bir kişiyi karga tulumba araban çıkarmaya çalışmak,

-Yerde baygın yatan hastayı tam değerlendirmeden kalp masajı yapmak (yaşayan insanı öldürebiliriz)

-Suda boğulmalarda kişiyi baş aşağı çevirmek (bu şekide hastanın ciğerindeki değil midesindeki su çıkar, hatta ciğerlerine kaçar, daha da boğulur)

-Akrep yılan, böcek ısırmasında/sokmasında o bölgeyi dağlamak, emmek, turnike uygulamak vs

-Akrep yılan, böcek ısırmasında/sokmasında o bölgeye amonyak sürmek vs

-Yanıklarda yanık alanına buz uygulamak, reçel, yoğurt, salça sürmek,

-Kanayan yaraya tütün, kül basmak vs. Bu örnekleri daha çoğaltabiliriz.

İlk Yardımı Öğrenmek İçin Ne Yapmamız Gerekir?
Mutlaka profesyonel kuruluşça verilen bir kursa katılmamız lazım. Bu kursları çok genel anlamda ikiye ayırabiliriz:

a-"Temel İlkyardım uygulamaları" kursu:
Türkçe bilen her vatandaşımızın katılabildiği iki günlük kurslardır. Kızılay, Tabip Odaları ve özel sektör tarafından verilmektedir.

b-"İlkyardım Uygulamaları Eğitici Eğitimi" Kursları:
Bu kurslarda birçok özel kurum, Türk Tabipleri Birliği, Kızılay gibi kuruluşlar tarafından Türkiye' nin her yerinde verilmektedir.

Bir kaza, yaralanma (trafik kazası) durumunda ne yapmalıyız?
Ülkemizin en önemli sağlık sorunlarının başında trafik kazaları gelmektedir. Kazalardan sonra bilinçli ilkyardım ve doğru organize edilmiş Acil Tıp Sistemi sayesinde ölüm ve yaralanmalar yarı yarıya azaltılabilir. Trafik kazasından sonra, eğer

olay yerinin yakınındaysanız ya da bizzat kazanın içindeyseniz bazı noktalara dikkat etmeniz gerekir:

-Önce sakin olmaya çalışalım.
-İlkyardım konusunda eğitiminiz yoksa yaralıya dokunmayın.
-Trafik kazasını öncelikle 112'e haber verin ve kaza yerine profesyonel sağlık ekibi çağırın. Gerekli durumlarda polis, itfaiye ya da jandarmaya haber verin.
-Yardım gelene kadar çevre ile ilgili tedbirler alın: Çalışmakta olan aracın kontağını kapatın ve anahtarını korumaya alın. Araçtan sızan benzin ve benzeri yanıcı-patlayıcı maddelere karşı uyanık olun. Çevrede toplanan kişilerin sigara içmesine engel olun. Aracın önüne ve arkasına uyarı işaretleri koyarak diğer araçların kazaya uğramasına engel olun.
-Araç içinde sıkışıp kalan yaralı varsa yardım gelmeden çıkarmaya çalışmayın. Yardım gelene kadar yaralıyı güven verici sözlerle sakinleştirmeye çalışın.
-Yaralı bilinci kapalıysa "Temel Yaşam Desteği" uygulaması ile havayolunu açın; nefesini kontrol edin-nefes alıp vermiyorsa 2 tam kurtarıcı nefes verin ve nabzını kontrol ederek nabız alamadıysanız göğüs masajına başlayın. Unutmayın! İlkyardım ve temel yaşam desteği konusunda eğitiminiz yoksa yaralıya dokunmayın.
-Yaralının boynunun korunması çok önemlidir. Boyunda bulunan omur kemiklerinin arasından sinir ve dalları geçer. Yaralı bir kişide eğer boyun kemiklerinde kırık ya da çatlak varsa, taşınma sırasında boyun korunmaz ve kontrolsüz hareketlerle sarsılırsa bu kırık ya da çatlak daha büyük bir kırık haline gelir. Böylece bu kırık, keskin bir bıçak halini alıp sinir dalını tamamen veya kısmen keser. Bu da yaralının çok basit bir kazadan sonra bile yanlış taşınma nedeniyle sakat kalmasına yol açabilir. Ülkemizde araçlarda boyunluk bulundurulmasını ve bunun zorunlu hale gelmesini önermekteyiz. Bir kazadan sonra boyunda kırık olabileceği düşünüldüğünde ya da şüphelenildiğinde yaralının hastaneye taşınması sırasında boyunluk takılması ve böylece Acil Servise taşınması gerekmektedir. Elinizin altında boyunluk yoksa boynun korunmasını bir havlu, ceket, battaniye, kazak ile de yapabilirsiniz. Yaralının boynunun etrafına bu saydıklarımdan birini dolayarak boynu koruma altına alabilirsiniz.
-Yaralının hoyratça hareket ettirilmemesine özen gösterin ve aracın içinden çıkarırken bacaklarında, kolunda, sırtında ya da boyun kemiklerinde kırık olabileceğini düşünün.
-Herhangi bir kanama varsa yapılacak ilkyardım, bu kanamayı durdurmak için üzerine temiz bir bez yardımıyla bastırmaktır.
-Olay yerine profesyonel ekip geldiğinde yaptıklarınızı kısaca özetleyin. İlkyardım eğitimimiz ve/veya sertifikamız varsa hemen bildiklerimizi uygulayalım. Bu arada bir kişinin 112 no'lu telefonu arayarak ambulans ve profesyonellerin olay yerine gelmesini sağlayalım. Eğer eğitimimiz yoksa en kısa zamanda bu kurslara katılalım.

Kaza, yaralanma, hastalık durumunda ilk aramamız gereken telefon numarası nedir?
a. Devlete ait telefon numarası:
112 no lu telefon. **İlk tercihimiz bu olmalıdır**. Turkiye' nin her yerinden, ev, işyeri, cep telefonu, ankesörlü telefonlarından ücretsiz aranabilmektedir.

b. İzmir Belediyesine ait AKS 110:
110 no lu telefon. Bu telefon numarası sadece İzmir ili için gecerlidir ve özellikle sıkışmalı tipte ki kazalarda çok etkindir.

Kimler İlkyardım uygulayabilir?
İlkyardım eğitimi almış herkes ilkyardım uygulayabilir. Bu basta bir insanlık görevidir ama ilk şart:
Eğer bilmiyorsak uygulamayalım. Mesela şu anda tekerlekli sandalyede yaşamaya mahkum olan merhum Aydın MENDERES geçirdiği trafik kazası sonrası hatalı taşıma sonucu sakat kalmıştır. Bu kişiyi bilinen tanınan bir kişi olduğu için hatırlıyoruz. Ama bunun gibi isimleri bilinmeyen yüzlerce kişi bilinçsiz ilkyardım uygulamaları nedeni ile sakat kalmakta veya ölmektedir.

Sonuç
İlkyardım ve uygulamaları uçsuz bucaksız bir konudur. Unutmayalım ki:
-İlkyardım hayat kurtarır,
-Ambulans çağrılmadan gelmez, onlara kaza olduğu veya hastanın olduğu malum olmaz
-Bilmiyorsak uygulamayalım, bir an önce öğrenelim…
Nice afetsiz, kazasız, sağlıklı günlerde görüşebilme ümidi ile sevgi ve saygılarımızı sunarız.

Kaynaklar:
1-Herkes için resimli ilkyadım kitabı. Yakın Kitapevi. Uzm. Dr. Ülkümen RODOPLU.
2http://www.ulkumenrodoplu.com/pageGroup.asp?groupID=1,
3-İlkyardım Temel Yaşam Desteği. Türkiye Acil Tıp Derneği yayını, 1998.
4-The American red Cross. First Aid and safety handbook. Elizabeth DOLE.